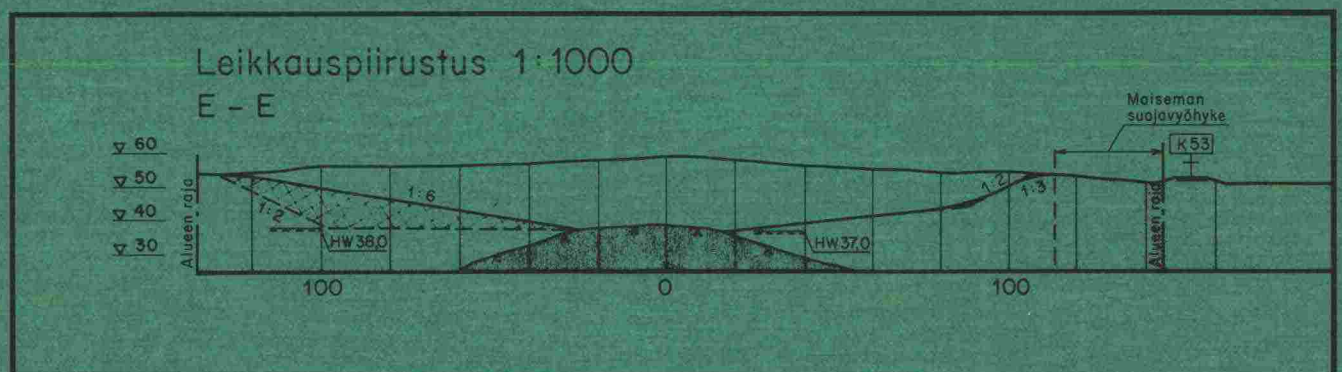
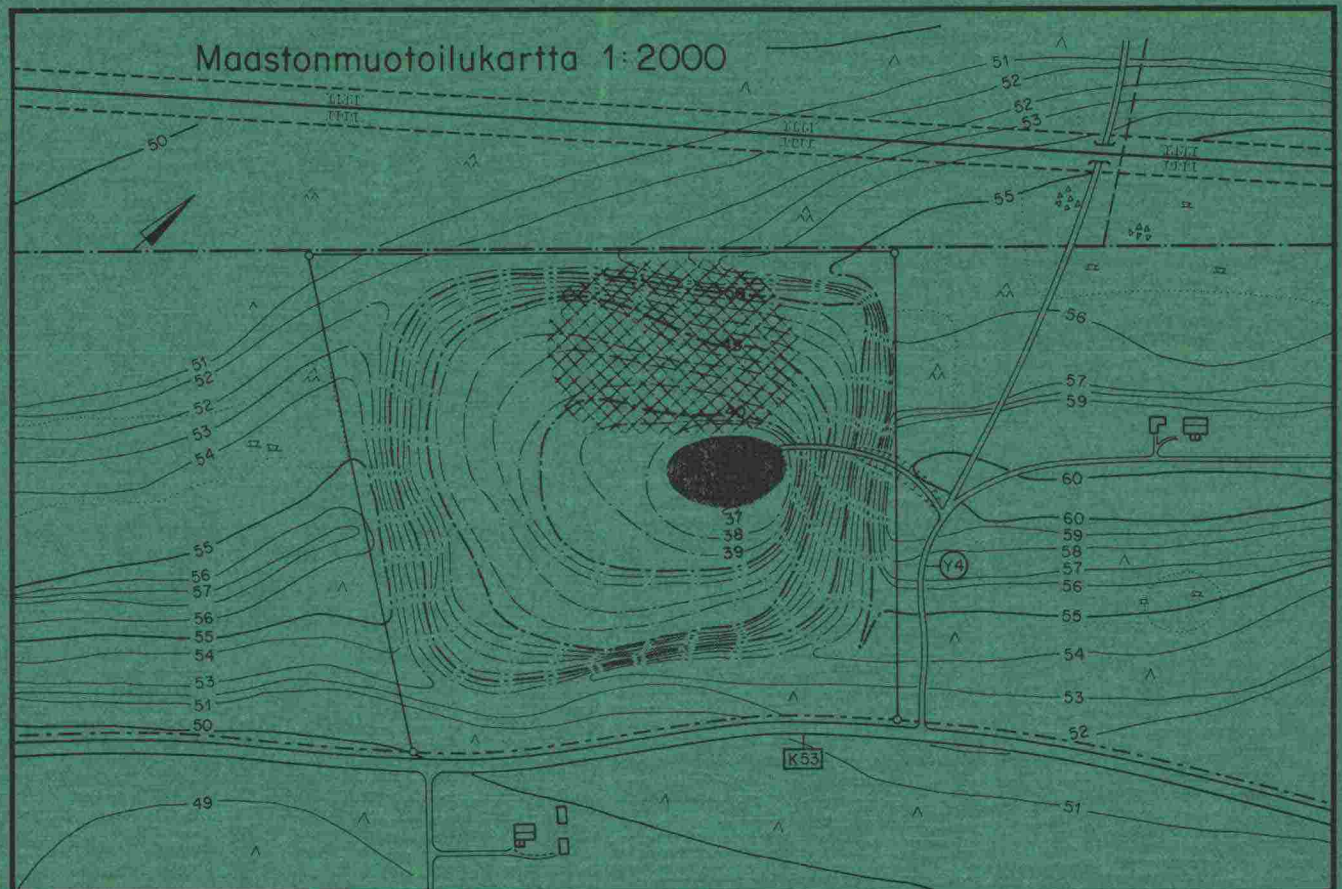

TIENPITOAINESTEN OTTAMISSUUNNITELMAT

OHJEET MAA-AINESLAIN MUKAISEN OTTAMISLUVAN HAKEMISESTA
JA OTTAMISSUUNNITELMIEN LAATIMISESTA

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

TVH 722316

Lokakuu 1982

08
TIE

82 1304

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

Helsinki 22.10.1982

No Sts-159/StsR-60/82

Viite

Tie- ja vesirakennuspiirit
Saimaan kanavan kanavakonttori

Asia Tienpitoainesten ottamissuunnitelmat, ohjeet maa-aineslain mukaisen ottamisluvan hakemisesta ja ottamissuunnitelmien laatimisesta.

Tie- ja vesirakennushallitus lähettää oheisena asiakohdassa mainitut ohjeet käyttöönotettavaksi tienpitoainesten hankintoja valmisteltaessa ja suunniteltaessa. Ohjeita noudatetaan soveltuvin osin myös laitoksen vesirakennus- ja talonrakennushankkeissa. Laitoksen johtoryhmä on käsitellyt ohjeet kokouksessaan 11.10.1982.

Ohjeessa käsitellään maa-aineslain mukaisen ottamisluvan hakumenettelyä sekä ottamissuunnitelman laatimista, sisältöä ja esitystapaa.

Ohjeiden mukaan piirit hankkivat pääsääntöisesti luvat ennen tienpitoainesarueen hankintapäätöksen tekemistä. Tämä koskee myös tiesuunnitelmiin sisältyviä alueita.

Lupien käsittelykäytäntö ja suunnitelmien vaatimustasot vaihtelevat eri kunnissa. Lupahakemuksiin ja suunnitelmien laatimiseen liittyvistä kysymyksistä onkin jo ennakolta neuvoteltava kuntien viranomaisien kanssa ja näin pyrittävä varmistamaan paitsi kunnan asettamat vaatimukset myös luvansaan-
timahdollisuudet.

Ohjeet tullaan tarkistamaan myöhemmin, kun lupien käsittelykäytäntö vakiintuu kunnissa ja lääninhallituksissa.

Ohjeet aiheuttavat muutoksia teiden suunnitteluohjeiden osaan D Suunnitelmat. Tämän vuoksi tullaan myöhemmin tarkistamaan ko. ohjeiden tie- ja rakennussuunnitelman suunnitteluprosessia ja massataloussuunnitelmaa koskevia kohtia.

./..

Ohjeita voi tilata TVH:n lomakevarastosta (julkaisun nro
TVH 731613).

Osastopäällikkö

E.A. Hietanen

Toimiston päällikön po:ssa
yli-insinööri

Pentti Hautala

LIITTEENÄ

Tienpitoainesten ottamis-
suunnitelmat -ohjeet

TIEDOKSI liitteineen

Pääjohtaja

Ylijohtaja

Osastot

Ho

Rtr

Rmt

Kp

Vs

Vr

Stie

Sss

Sts

Sisäasianministeriön kaavoitus- ja
rakennusosasto

Suomen Kaupunkiliitto

Suomen Kunnallisliitto

Finlands svenska kommunförbund

Tiekonsultit

HM/AKA

TIENPITOAINESTEN OTTAMISSUUNNITELMAT

Ohjeet maa-aineslain mukaisen ottamisluvan
hankkimisesta ja ottamissuunnitelmien laatimi-
sesta

ISBN 951-46-5551-6

JOHDANTO	1
0. YLEISTÄ	3
1. TIENPITOAINESTEN OTTOPAIKKOJEN LUPAHAKEMUKSET JA OTTAMISUUNNITELMIEN LAATIMINEN	4
2. LUVAN HANKKIMISTA JA SUUNNITTELMAN LAATIMISTA VARTEN TARVITTAVAT LÄHTÖTIEDOT	5
2.1 Kunnasta hankittavat tiedot	5
Suunnitelman vaatimustaso	5
Maankäytön suunnitelmat	6
Kunnan maisemaselvitys	6
2.2 Kuuleminen ja lausunnot	6
Alueen omistajan ja naapuri- kiinteistöjen omistajien kuuleminen	7
Lausunnot	8
- Vesipiirin vesitoimiston lausunto, vesioikeuden lupa	8
- Naapurikunnan lausunto	11
- Seutukaavaliiton lausunto	11
- Sisäasiainministeriön lausunto	11
- Maa- ja metsätalousministeriön lausunto	12
- Muut lausunnot	12
2.3 Muut lähtötiedot ja maastotyöt	12
3. HAKEMUKSEN LAATIMINEN JA OTTAMISUUNNITELMAN SISÄLTÖ	13
3.1 Lähetekirje, sitoumus (ML 21 §:n mukainen vakuus) ja hakemus	13
Lähetekirje	13
Sitoumus	13
Hakemus	13
3.2 Ottamissuunnitelma	14
Kansilehti ja suunnitelman yleiskartta	15
Suunnitelman selostus	15
Alueen yleiskartta ja suunnitelmakartta	16
Leikkauspiirustukset	16
Alueen istutus- ja maastonmuotoilukartta	17
Muut asiakirjat	17

LIITTEET

Liite 1	Alueen omistajan/haltijan kuuleminen, lomake
Liite 2	Selvitys naapurien kuulemisesta, lomake
Liite 3	Lähetekirjeen malli
Liite 4	Sitoumuksen malli
Liite 5	Lupahakemus maa-ainesten ottamisesta, lomake
Liite 6	Kansilehti ja suunnitelman yleiskartta
Liite 7	Alueen yleiskartta ja suunnitelmakartta
Liite 8	Leikkauspiirustus
Liite 9	Istutus- ja maastonmuotoilukartta

JOHDANTO

Maa-aineslaki (555/81) ja sen säätämisen yhteydessä muutetut rakennuslain pykälät (556/81) tulivat voimaan 1.1.1982. Näihin liittyvät maa-ainesasetus (91/82) ja rakennusasetuksen muutokset (92/82) tulivat voimaan 15.2.1982.

Edellä mainittujen lakien ja asetusten soveltamisesta sisäasiainministeriö antoi läänin- ja kunnanhallituksille väliaikaisen yleiskirjeen (nro 3597/501/81/30.12.1981), joka maa-ainesasetuksen muutosten voimaantulon jälkeen korvattiin uudella yleiskirjeellä nro 493/501/82 12.2.1982.

Sisäasiainministeriön yleiskirjeeseen sisältyy maa-aineslain ja -asetuksen sekä rakennuslakiin ja -asetukseen tehtyjen muutosten perustelut ja myös rakennuslautakunnille tarkoitetut valvontaohjeet maa-ainesten ottamistoiminnasta.

Edellisten lisäksi on sisäasiainministeriö yhdessä kunnallisten keskusjärjestöjen kanssa laadituttanut maa-ainesten ottamissuunnitelmia ja kunnan maisemaselvitystä koskevat ohjeet.

Sisäasiainministeriön toimesta annetut ohjeet (ministeriön yleiskirje sekä maa-ainesten ottamissuunnitelmia koskevat ohjeet) on tarkoitettu lähinnä kuntien viranomaisille yleisohjeeksi. Ne antavat maa-aineslainsäädännön soveltamista koskevat yleiset puitteet kuntien päätäntävalan käytölle lupien käsittelyssä, ottamistoiminnan valvonnassa ja suunnitelmien sisällön määrittelyssä.

TVL:ssä em. ohjeita noudatetaan soveltuvilta osiltaan sopeuttamalla niihin tienpitoainesten suunnittelua, hankintaa ja käyttöä koskevat tienpidon tavoitteet. Tälle periaatteelle pohjautuvat jäljempänä annetut ohjeet tienpitoainesten ottapaikkojen lupahakemuksien ja ottamissuunnitelmien laatimisesta.

Tienpitoainesten hankintaa, suunnittelua, käyttöä sekä maa-aineslakia koskevia asioita on käsitelty seuraavissa TVH:n antamissa kirjeissä ja ohjeissa.

- TVL:n ohjeet "Teiden suunnittelu" (julk. TVH 722308 1979), kohta 4.32 Massatalous-suunnitelma.
- TVH:n kirje R-40 18.5.1981, tienpitoainestavarojen ja tarpeiden selvitys, suunnitteluohjeet.
- TVH:n kirje Rtr-153 2.10.1981, maa-aineslaki (555/24.7.81) ja rakennuslain muuttaminen (556/24.7.1981).

- TVH:n kirje 0/Ho-44 12.1.1982, maa-aineslaki ja rakennuslain uudet toimenpidekieltoja koskevat säännökset (sisäasiainministeriön yleiskirje nro 3597/501/81/30.12.1981 ja maa-ainesten ottamissuunnitelmia ja kunnan maise-maselvitystä koskevat kuntien ohjeet).
- TVH:n kirje Ho-132 15.2.1982, maa-aineslain edellyttämän ottamissuunnitelman tarkastamisesta ja ottamistoiminnan valvomisesta kunnalle suoritettavat maksut.
- TVH:n kirje Ho-168 19.2.1982, maa-ainesasetus (91/82), asetus rakennusasetuksen muuttamisesta (92/82).
- TVH:n kirje R-23 15.4.1982, tienpitoainesten ja ottopaikkojen hankintaohjeet (julk. TVH 731613).
- TVH:n kirje 0/Ho-286 21.4.1982, sisäasiainministeriön yleiskirje nro 493/501/82/12.2.1982 (joka korvaa aikaisemman sis.min. kirjeen nro 3597/501/811/30.12.-82). Maa-aineslaki ja asetus sekä rakennuslain ja -asetuksen uudet toimenpidekieltoja koskevat säännökset.
- TVH:n kirje 0/Ho-606 5.8.1982, maa-aineslain (555/81) 21 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen ja ottamislupapäätöksen lainvoimaisuustodistuksen hankkiminen.
- TVH:n kirje 0/Ho-613 6.8.1982, vesihallituksen ohje vesipiireille lausuntojen antamiseksi maa-aineksen ottoa koskevista hakemuksista (valvontaohje nro 49).

Jäljempänä oleviin ohjeisiin on koottu osittain myös samoja asioita, joita yllä olevissa maa-aineslain ja -asetuksen johdosta annetuissa kirjeissä on esitetty. Samalla on otettu huomioon tarkistukset, täydennykset ja kannanoton määrittelyt, jotka ovat täsmentyneet kirjeiden antamisen jälkeen.

YLEISTÄ

Maa-aineslaki edellyttää, että tienpitoainesten ottamiseen on hankittava lupa. Luvan myöntää kunnanhallitus. Valtion ollessa luvan hakijana lupa alistetaan vielä lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Lupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä ainesten ottamistoimintaa, alueen jälkihoitoa ja viimeistelyä koskeva suunnitelma, jota maa-aineslaissa nimitetään o t t a m i s s u u n n i t e l m a k s i.

Ottamissuunnitelmassa ainesten ottamista tarkastellaan erityisesti maisema- ja ympäristönäkökohtien kannalta. Suunnittelun peruslähtökohtia ovat maa-aineslain 3 §:ssä säädetty ainesoton rajoitukset.

Suunnitelman sisällön päätavoitteena pidetään niiden asioiden huolellista ja perusteellista selvittämistä, joista kunnan on maa-aineslain 11 §:n mukaan annettava lupamääräykset.

Maa-aineslain edellyttämä suunnitelma on laadittava sekä käytössä olevilta että uusilta tienpitoaineksen ottopaikoilta, lukuunottamatta laajuudeltaan ja merkitykseltään vähäisiä ottopaikkoja, joista riittää perusteltu lupahakemus. Maa-aineslaki ei koske käytöstä jo poisjääneiden alueiden kunnostamista. Kuitenkin TVL on omaksunut periaatteen, että kaivutoiminnan jälkihoito ja viimeistelytyöt tehdään tarvittaessa myös näillä alueilla.

Maa-aineslaki ei koske alueita, joilla on rakennuslain 124 a §:ssä tarkoitettu toimenpidekielto. Asema-, rakennus-, rantakaava- tai muulla toimenpidekieltoalueella sijaitsevien ottopaikkojen luvat haetaan ja käsitellään tällöin rakennuslain mukaan. Luvanhakumenettely ja ottamissuunnitelmien laatiminen ei kuitenkaan poikkea maa-aineslain mukaisesta menettelystä, joten jäljempänä annettavia ohjeita noudatetaan myös rakennuslain soveltamisalueilla.

Rak.L 124 a §:n nojalla tehtyjä kunnanhallituksen päätöksiä ei alisteta lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Tielinjalla tehtäviä kaivu- ja louhintatöitä varten ei tarvita maa-aineslain mukaista ottamislupaa. Edellytyksenä kuitenkin on, että työtä varten on laadittu hyväksyttävä tai vahvistettu suunnitelma. On kuitenkin huomattava, että toimenpidekieltoalueilla vaaditaan Rak.L 124 a §:n mukainen lupa puunkaato-, kaivamis- ja louhintatöiden tekemiseen myös tielinjalla.

TVL:n toimesta tapahtuvaan ainesten ottamiseen luvat hankkii yleensä tie- ja vesirakennuspiiri. Myös vapaaehtoisissa tienpitoaineksen hankinnoissa, joissa maanomistaja ei ole halukas itse hankkimaan lupaa, TVL laatii suunnitelmat ja hankkii luvat (ks. tienpitoainesten ja ottopaikkojen hankintaohjeet, TVH 731613).

Maa-aineslain mukainen lupa on hankittava (ellei sitä ole aikaisemmin hankittu) tai luvan saanti varmistettava ennen kuin voidaan päättää aineksen tai alueen hankkimisesta tienpitotarkoituksiin. Kun lupaa haetaan suunnitteluvaiheessa hyvissä ajoin ennen hankkeen toteuttamista, lupahakemuksessa voidaan pyytää, että lupa määrättäisiin olemaan voimassa esim. 10 vuotta oton aloittamisesta lukien.

Tienpitoainesten ottopaikkojen suunnittelu käsittää kaksi päävaihetta:

- ainesvarojen alueellisen yleissuunnittelun ja
- ottopaikkakohtaisen suunnittelun.

Yksittäisen ottopaikan suunnittelutyö käsittää edelleen kaksi osavaihetta, joiden tuloksena saadaan

- maa-aineslain edellyttämän luvan hankkimiseen tarvittava ottamissuunnitelma ja
- tienpitoainesten ottamista palveleva käyttösuunnitelma.

Ainesvarojen alueellisella yleissuunnittelulla selvitetään tienpitoainesten kokonaistarve ja saantimahdollisuudet tieverkon hoito-, ylläpito- ja kehittämissuunnitelman aikajänteellä. (TVH:n kirje R-40 18.5.1981). Näitä tietoja käytetään ottopaikkojen yksityiskohtaisessa suunnittelussa lähtötietoina.

Ottopaikkojen suunnittelu ja asiakirjojen laatimistyö etenee alusta lähtien siten, että lupahakemukseen liitettävän suunnitelman tietoja täydentämällä saadaan tiesuunnitelmaan tai muuta hankintapäätöstä tai sopimusta varten tarvittava suunnitelma ja edelleen lopullisena tavoitteena oleva käyttösuunnitelma.

1. TIENPITOAINESTEN OTTOPAIKKOJEN LUPAHAKEMUKSET JA OTTAMISSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Sisäasiainministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen laatimia ohjeita "Maa-ainesten ottamissuunnitelma ja kunnan maisemaselvitys maa-ainesten ottamista varten" 1981, pidetään lähtökohtana myös TVL:n ottamissuunnitelmien laatimisessa. Tämä ohje antaa pääperiaatteet

- suunnitelman tarpeesta ja tavoitteesta
- suunnittelun yleisistä lähtötiedoista
- suunnitelman sisällöstä ja esitystavasta.

TVL:n ottopaikkojen suunnitelmien valmistelussa, suunnitelmien sisällössä ja esitystavassa sekä lupahakemuksen laatimisessa on kuitenkin yksityiskohtia ja tienpitoon liittyviä erityispiirteitä, joiden selventämiseksi jäljempänä on tarkasteltu

- mitä tietoja tienpitoainesten ottamissuunnitelman laatimiseksi hankitaan
- mitä lausuntoja hankitaan TVL:n toimesta
- miten suunnitelma esitetään; asiakirjoihin liittyvät yksityiskohdat
- lupahakemuksen täyttämistä ja hakemuksen liitteitä
- miten suunnitelma kootaan
- muita näkökohtia

2. LUVAN HAKEMISTA JA SUUNNITELMAN LAATIMISTA VARTEN TARVITTAVAT LÄHTÖTIEDOT

Tarvittavat lähtötiedot hankitaan suunnittelua varten

- maanomistajalta
- maastossa tehtävillä inventoinneilla ja tutkimuksilla
- TVL:n laatimista tienpitoainesvarojen ja tarpeiden yleissuunnitelmasta. (TVH:n kirje R-40 18.5.1981)
- kunnan viranomaisilta
- pyydettyillä lausunnoilla

2.1

Kunnasta hankittavat tiedot

Suunnitelman vaatimustaso

Kunnanhallitus määrittelee alueensa ottamissuunnitelmille vaatimustasot. Vaatimustasoon vaikuttaa ratkaisevasti ottoalueen maisemiarvot, alueen koko ja alueen maankäytöllinen merkitys.

Tienpitoainesalueiden vaatimustasot voidaan määritellä seuraavasti:

- Vaativat suunnitelmat, jotka koskevat ainesten ottamista nykyisiltä ja uusilta maa- ja kallioalueilta asutuksen lähellä tai luonnon-suojelun- ja maiseman kannalta erityisen merkittävistä kohteista.
- Tavalliset suunnitelmat, jotka koskevat ainesten ottamista nykyisiltä ja uusilta maa- ja kallioainesalueilta maisema-arvoiltaan toissijaisista kohteista.

Jos hanke on vaikutuksiltaan ja laajuudeltaan vähäinen ei ottamissuunnitelmaa tarvitse laatia. Vähäiseksi katsottavan alueen määrittelee myös kunta.

Maankäytön suunnitelmat

Kunnan laatimista tai kunnan alueella vaikuttavista maankäytön suunnitelmista hankitaan tietoja

- yleiskaavoistuksesta
- asema-, rakennus- ja rantakaavoista
- kunnan alueella vaikuttavista valtakunnallisista suojeluohjelmista (mm. harjujen suojeluohjelma)
- mahdollisesta maisemaselvityksestä maa-ainesten ottamista varten
- muista mahdollisista hankkeeseen vaikuttavista selvityksistä, kuten suoja-alesuunnitelmista, veden hankintaa koskevista selvityksistä ja muinaismuistoista.

Kunnan maisemaselvitys

Sisäasiainministeriön ja kunnallisten keskusjärjestöjen laatimassa kuntien ohjeessa on annettu suositus kunnan maisemaselvityksen laatimisesta maa-ainesten ottamista varten.

Selvitys on tarkoitettu pohjaksi ottamislupien käsittelylle, ja sillä kunta pyrkii ohjaamaan ottamistoimintaa alueellaan.

Maisemaselvitys laaditaan joko osana osayleiskaavoitusta tai erilliseksi selvitykseksi.

Jos kunta on laatinut maisemaselvityksen, voidaan sen tietoja käyttää hyödyksi yksittäisten alueiden ottamissuunnitelmien laatimisessa.

Selvityksestä saadaan mm. seuraavia tietoja:

- alueet, joilla on maisemallisesti huomattava merkitys
- erilaiset luonnonesiintymät
- ottamistoiminnan kannalta arat alueet
- nykyiset ottamisalueet
- vedenottamot lähisuojavaikuttavuuteen
- alueet, joilla vesipiirin vesitoimiston kannanottoja erityisesti tarvitaan
- luonnon tai maiseman suoja-alueet
- kulttuurihistorialliset suojelukohteet ja jälkihoidon periaatteet.

2.2

Kuuleminen ja lausunnot

Lupa-asian käsittelyn jouduttamiseksi tiepiiri hankkii pääsääntöisesti tarvittavat lausunnot ja hoitaa kuulemismenettelyn ennen hakemuksen toimittamista kunnan käsittelyä varten. Lausuntojen tarve ja kuulemismenettely sovitaan kunnan kanssa. Jos pyydettyjä lausuntoja tai kannanottoja ei saada hankituksi tiepiiriin toimesta, jätetään asia kunnan hoidettavaksi lupa-asian käsittelyn yhteyteen. Maa-ainesasetuksen mukaan (6 §) viranomaisilta pyydetty lausunnot on annettava kahden kuukauden kuluessa lausuntopyynnön lähettämisestä myös silloin, kun piiri pyytää lausunnot.

Seuraavassa on selostettu mitä mahdollisia lausuntoja hakemusta varten on hankittava.

Alueen omistajan ja naapurikiinteistöjen omistajien kuuleminen

Maa-ainesasetuksen mukaan (2 §) valtio voi ilman maanomistajan antamaa kirjallista suostumusta hakea ottamislupaa ao. maanomistajan omistamalle tai hallitsemaalle alueelle. (TVH:n kirje Ho-168 19.2.1981). Koska menettelytapa on omiaan luomaan kielteistä ilmapiiriä TVL:n ja maanomistajien välille, on alueen hankinnasta ja luvanhakumenettelystä aina tiedotettava, ensisijaisesti neuvottelemalla maanomistajan kanssa. Sen lisäksi alueen omistajaa tai haltijaa pyydetään esittämään mielipiteensä valmiista ottamissuunnitelmasta kirjallisesti. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää liitteenä 1 olevaa lomakemallia.

Naapurikiinteistöillä tarkoitetaan maa-aineslain 13 §:n 2 momentin mukaan ottamisalueeseen rajoittuvaa kiinteistöä. Maa-aineslain 13 §:n 2. mom. sovelletaan myös rakennuslain 124 a §:ssä tarkoitetuilla toimenpidekieltoalueilla, kun haetaan lupaa kaivamis- tai louhimistyöhön. Naapurikiinteistöjen omistajien tai haltijoiden kuulemisen osalta on soveltuvin osin noudatettava mitä rakennuslain 132 a §:ssä ja rakennusasetuksen 5 a §:ssä on säädetty.

Rakennuslain 132 a §:n mukaan hakemuksesta on ilmoitettava kunnan toimesta naapurille ja samalla varattava hänelle tilaisuus kirjallisen huomautuksen tekemiseen. Rakennusasetuksen 5 a §:n mukaan ilmoitus hakemuksesta on annettava naapurille todisteellisesti tiedoksi ja varattava hänelle 7 päivän määräaika huomautusten tekemiseen. Milloin naapuria ei tiedetä tai hankaluudetta tavata taikka jos kuultavia naapureita on enemmän kuin kymmenen, katsotaan ilmoitus annetuksi naapureille tiedoksi, kun siitä on ilmoitettu sillä tavoin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.

Rakennuslain 132 a §:n mukaan lupahakemuksen tiedoksi antamisesta kunnalle aiheutuneet kulut maksetaan etukäteen kunnan varoista ja ne saadaan periä luvan hakijalta.

Ottamislupahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi ja kustannusten säästämiseksi TVL hoitaa naapurikiinteistöjen kuulemisen, jos kiinteistön omistajat tai haltijat ovat tavoitettavissa.

Naapurikiinteistöjen omistajien tai haltijoiden kuulemisessa voidaan käyttää liitteenä 2 olevia lomakkeita (Suomen kunnallisliiton lomake 8618:82). Kuulemislomake on liitettävä lupahakemukseen.

Kuulemista varten maanomistajille esitetään tai lähetetään lupahakemus, ottamissuunnitelmaan kuuluva selostus sekä ottamissuunnitelman piirustukset.

Lausunnot

Hankittavista lusunnoista on säädetty maa-aineslain 13 §:ssä ja maa-ainesasetuksen 4 - 6 §:ssä. Seuraavassa on selostettu lausuntojen hankkimista eri tapuksissa. Lausuntojen tarve on selvitettävä aina hankekohtaisesti neuvottelemalla niistä kunnan viranomaisten kanssa.

Vesipiirin vesitoimiston lausunto. Vesioikeuden luvat

Vesipiirin vesitoimiston lausunto on hankittava, jollei sitä ole pidettävä tarpeettomana. Pääsääntöisesti lausunto on hankittava kaikista sellaisista maa- ja kallioaineksen ottohankkeista, joilla saattaa olla vaikutusta pohja- tai pintaveden laatuun tai määrään. Lausunnon hankkiminen on tarpeen aina, jos ottamisalue sijaitsee vedenottamon vaikutusalueella tai ns. tärkeällä pohjavesialueella. Näistä alueista on tehty valtakunnallinen kartoitus ja tiedot julkaistu vesihallituksen tiedotteessa nro 109, "Yhdyskuntien vedenhankinnalle tärkeät pohjavesialueet", 1976.

Vesipiirille lähetettävässä lausuntopyynnössä on - ainakin epäselvissä tapuksissa - syytä tiedustella tarvitaanko ainesten ottamiseen ko. alueelta vesioikeuden lupa tai onko vesioikeudessa viereillä vesiasiaa koskeva hakemus. Jos vesioikeuden lupa tarvitaan sen hankkii tie- ja vesirakennus piiri. Tällöin on yleensä varauduttava useita kuukausia kestävään käsittelyaikaan.

Lausuntopyyntöön liitetään alueen ottamissuunnitelma. Erityisesti suunnitelmasta tulee käydä ilmi pohjaveden suojeluun liittyvät seikat:

- kaivusyvyydet
- suojakerrospaksuudet
- tiedot työn aikaisista suojatoimenpiteistä ja jälkihoidosta
- mitatut tai - pohjaveden ollessa hyvin syvällä - arvioidut pohjaveden korkeustiedot havaintopäivämäärineen; erityisesti pohjavedenpinnan ylintä asemaa koskevat tiedot
- tiedot lähialueen pohjavedenottoamoista
- ottoalueen lähellä olevien kaivojen sijainti kartalle merkittynä (harkinnan mukaan myös vedenkorkeus- ja laatutietoja sekä muita tarpeellisia selvityksiä). Kallioulouhintahankkeiden yhteydessä tulisi em. tiedot porakaivojen osalta selvittää huomattavasti laajemmalta alueelta kuin irtomaa-aineksen oton yhteydessä.

Vesipiirin vesitoimisto esittää lausunnossaan näkemyksensä, miten maa-aineksia pitäisi ottaa, jotta maa-aineslain 3 §:n vaatimukset täytettäisiin pohja- ja pintavesien osalta. Vesitoimisto myös valvoo antamiensa kieltojen noudattamista.

Lausunnossa otetaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- tarvittavat suojakerrospaksuudet ja sallittavat ottosyvyydet
- kannanotto vesilain mukaisen (VL 9:8) vesioikeuden luvan tarpeellisuudesta
- maa-aineksen oton aikaisen likaantumisriskin eliminointi
- alueen jälkihoito ja tuleva käyttö pohjavesien suojelun kannalta.

Vesihallitus on antanut vesipiirien vesitoimistoille ohjeet lausuntojen antamisesta maa-aineksen ottoa koskevista hakemuksista (valvontaohje nro 49 21.7.1982). Seuraavassa on esitetty ko. ohjeesta ne periaatteet, joita vesipiirin lausunnon annossa sovelletaan ottoalueen sijaintipaikan mukaan.

Sora- ja hiekka-alueet jaetaan seuraavassa kolmeen ryhmään:

- tärkeät pohjavesialueet ja muut vedenhankintaan tarvittavat alueet
- muut vedenhankintaan kelvollisia pohjavesivaroja käsittävät alueet
- vedenhankintaan soveltumattomat sora- ja hiekka-alueet.

Näillä alueilla tulisi maa-aineksen otossa noudattaa seuraavia rajoituksia:

TÄRKEÄT JA MUUT VEDENHANKINTAAN TARVITTAVAT POHJAVESI-
ALUEET

Käytössä oleva, pohjavesitutkimuksilla paikannettu tai muuten todennäköinen vedenottamoalue

- ei tulisi sallia maa-aineksen ottoa eikä siihen liittyviä toimintoja. Tällaisen alueen suositeltava minimikoko on n. 50 m x 50 m.

Arvioitu tai vesioikeuden päätöksessä määritelty lähisuojavaähyke

- ylimmän pohjavedenpinnan päälle jätetään vähintään 2 m:n (2...4 m ottokohdan sijainnista ja maa-aineksen rakeisuudesta riippuen) suojakerros. Jos suojaava maa-kerros jo on tätä ohuempi, maa-aineksen ottoa ei sallita
- mikäli aluetta mahdollisesti tullaan käyttämään teko-pohjaveden muodostamiseen, on suojakerros jätettävä vastaavasti paksummaksi

- jo muodostuneita pohjavesilammikoita ei laajenneta hoitotoimenpiteitä lukuun ottamatta. Pienehköt lammitukset vaaditaan ottoluvan yhteydessä täyttämään moitteettomalla maa-aineksella, jollaiseksi katsotaan vetäjäpäisevät puhtaat mineraalimaalajit (esim. hiekka ja hieta)
- asiaton kulku lammikkoalueille estetään (teiden sulkeminen puomein yms.)
- pohjavedenpinnan asemaa muuttavaa kaivua ei sallita
- jälkitasaus, alueen yleinen siistiminen, istutukset yms. on suoritettava osa-alueittain määräjän kulussa. Näissä töissä ei saa käyttää pohjaveden laatua vaarantavia maalajeja
- alueella ei sallita öljytuotteiden ja kemikaalien varastoja eikä säiliöitä, asfalttiasemia, öljysora-asemia eikä koneiden tai autojen huoltoa. Koneiden ja autojen säilytyspaikat on tiivistettävä (asfaltti, muovikelmu, silttimoreeni tms.).

Muodostumisalueen kaukosuojavyöhyke tai vedenottoaikkojen suhteen tutkimaton alue yleisesti

- kuten edellä seuraavin poikkeuksin:

- a) merkittävästi lammikoituneilla alueilla (lammikoiden täyttö ei enää käytännössä mahdollista, esim. tilavuus yli 10 000 m³) voidaan sallia pohjaveden pinnan alainen soranotto erityistä puhtautta noudattaen ja pohjaveden pinnan asemaa muuttamatta. Toimenpiteelle on lisäksi haettava vesioikeuden lupa
- b) alueilla, joilla pohjaveden ottokohta on tiedossa, voidaan vesiviranomaisen harkinnan mukaan poikkeuksellaisesti sallia maa-aineksen otto 1 m:n päähän ylimmästä pohjaveden pinnasta. Edellytyksenä on, että ottokohta on riittävän kaukana pohjavedenottamosta, sen lähelle ei tulla perustamaan pohjavedenottamoita, kyse ei ole laajamittaisesta maa-aineksenotosta (kuopan pinta-ala esim. alle 1 ha) ja voidaan riittävästi varmistua pilaamiskiellon noudattamisesta. Toimenpiteelle on tarvittaessa haettava vesioikeuden lupa.
- c) lisäksi voidaan sallia pienehköjen kuoppien osalta maa-aineksen ottaminen pohjaveden pintaan asti, mikäli välittömästi kaivun päätyttyä kuopan pohjalle tehdään moitteettomasta kivennäismaalajista (Hk, KSi) vähintään 2 m:n (tai b-kohdassa mainitussa tapauksessa 1 m:n) paksuinen suojakerros. Toimenpiteelle on yleensä haettava vesioikeuden lupa
- d) lupaehtoihin tulee sisältyä mm. lampien muotoilu, rantojen nurmetus- ja istutustyöt yms.
- e) alueella ei sallita öljytuotteiden suojarakenteettomia varastoja tai säiliöitä. Myös koneiden huolto- ja säilytystilat on suojattava asianmukaisesti.

MUUT VEDENHANKINTAAN KELVOLLISIA POHJAVESIVAROJA KÄSITTÄVÄT ALUEET

Koko pohjaveden muodostumisalueella:

- ei sallita pohjavedenpinnan asemaa muuttavaa kaivua

- pohjavedenpinnan alainen kaivu sallitaan erityistä puhtautta noudattaen, yleensä vesioikeuden luvalla, lammikkojen jälkihoitovelvoittein ja estäen asiaton kulku lammikkoalueille
- ei sallita öljytuotteiden ja kemikaalien suojarakenteettomia varastoja. Myös koneiden huolto- ja säilytystilat sekä lastausalueet on suojattava asianmukaisesti.

On muistettava, että monin paikoin rajanveto "tarvittavan" ja "kelvollisen" pohjavesiesiintymän välillä ei ole kovin yksiselitteinen. Alueilla, joilla vesihuollon kehittäminen on kesken, saattaa käyttötarve jonkin pohjavesiesiintymän osalta ilmetä vasta myöhemmin. Siten vesitoimistoja kehoitetaan harkinnan mukaan soveltamaan "tarvittavan" pohjavesialueen kriteerejä sellaisiinkin pohjavesiesiintymiin, jotka laadun ja antoisuuden puolesta hyvin soveltuvat vedenhankintaan ja joiden käyttö tulevaisuudessa saattaisi olla mahdollisuuksien rajoissa.

VEDENHANKINTAAN SOVELTUMATTOMAT HIEKKA- JA SORA-ALUEET

Näillä alueilla (esim. vedettömät tai huonolaatuista pohjavettä sisältävät muodostumat ja suopohjavesialueet) ei vesiviranomaisten taholta esitetä kaivurajoituksia. Maa-aineksen ottoa tulisi pyrkiä ohjaamaan tällaisille alueille.

Naapurikunnan lausunto

Naapurikunnan lausunnon hankkiminen voi tulla kysymykseen maa-ainesasetuksen mukaan (4 §), jos ainesten ottaminen saattaa aiheuttaa toisessa kunnassa huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnon olosuhteissa, kuniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Lausunnon tarve tulee siis arvioitavaksi silloin, kun alue sijaitsee lähellä kuntien rajaa. Kunnan rajaan ulottuvasta alueesta on joka tapauksessa syytä informoida myös naapurikuntaa, mm. kuulemismenettelyn hoitamisesta.

Seutukaavaliiton lausunto

Seutukaavaliiton lausunto hankitaan maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaan siinä tapauksessa, jos hakemusta koskevalla alueella on huomattava merkitys seutukaavoituksen kannalta. Tällaisia alueita ovat mm:

- seutukaavassa vahvistetut tai seutukaavaehdotukseen sisältyvät virkistys- ja suojelualueet
- kaavoituksen pohjaksi laaditussa seutukaavaselvityksessä todetut tärkeät suojelualueet
- valtakunnalliseen suojeluohjelmaan sisältyvät alueet.

Sisäasiainministeriön lausunto

Sisäasiainministeriön lausunto on pyydettävä seutukaavaliiton lausunnon lisäksi, jos alueella saattaa olla virkistystavoitteiden tai ympäristönsuojelun kannalta valtakunnallista merkitystä. Tällaisia ovat mm. alueet, jotka sisältyvät johonkin sisäasiainministeriön valtakunnalliseen suojeluohjelmaan.

Maa- ja metsä-
talousministe-
riön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto on maa-aineslain mukaan hankittava, jos aineksia on tarkoitus ottaa alueelta, jolla on luonnosuoje-
lun kannalta valtakunnallista merkitystä. Tällai-
sia alueita ovat mm.

- kansallis- ja luonnonpuistot tai niiden kehittämisohjelmaan kuuluvat alueet
- valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan tai muuhun vastaavaan kuuluvat alueet.

Muut lausunnot

Jos alueelle on tarkoitus sijoittaa murskaus- tai asfalttiasema on siitä aiheellista pyytää kunnan terveyslautakunnan valvontaosaston kannanotto jo ottamisluvan hakuvaiheessa. Varsinaisen murskaus- tai asfalttiaseman toimintaa koskevan sijoituspaikkaluvan hankkii piiri kunnan tervyslautakunnalta ennen töiden aloittamista. (Ks. Asfaltti- ja murskausaseman ympäristönsuojelua koskevat ohjeet, TVH 732794 ja TVH 732799).

Alueelta mahdollisesti pois siirrettävien laitteiden ja rakenteiden (sähköjohdot, puhelinjohdot) omistajilta pyydetään lausunnot sekä selvitykset siirtotoimenpiteiden kustannuksista ja suoritustavoista.

2.3

Muut lähtötie-
dot ja maasto-
työt

Alueella sijaitsevista kiinteistöistä, niiden omistajista ja mahdollisista rasitteista on hankittava hakemusta varten täydelliset tiedot (ks. lupahakemuslomake). Koska omistussuhteet voivat muuttua vielä suunnitelman laatimisen aikana on ennen lupahakemuksen jättämistä tarkistettava, että tiedot ovat ajantasalla. Kiinteistö tiedot selvitetään yhteistyössä piirin maanlunastusryhmän kanssa.

Maastossa tehtävillä tutkimuksilla selvitetään alueen maaperätiedot aineksen laatu, määrä, käytökelpoisuus, kalliopinnan taso sekä pohjaveden pinnan korkeus. Tutkimukset tehdään lopullista käyttösuunnitelmaa silmällä pitäen (ks. "Maanrakennusalan tutkimus- ja suunnitteluohteet", TVH 732660 osa 1).

Maiseman nykytila inventoidaan suunnittelua varten kiinnittämällä huomiota erityisesti puustoon ja muuhun kasvillisuuteen ja maaston pinnanmuodostukseen. Maastonmuotoilun periaatteet ja kasvillisuuden suojavyöhykkeet on hyvä hahmotella jo maastotutkimuksen yhteydessä. Aikaisemmin otetun ja siihen liittyvän uuden ottamisalueen maisemoinnin periaatteista on syytä neuvotella kunnan kanssa.

Alueelle johtavat tieyhteydet ja -oikeudet on tarpeen mukaan selvitettävä ja oikeudet teiden käyttöön on hankittava myöhemmin joko sopimuksesta tai tielain mukaisessa järjestyksessä. Jos alueelle tarvitaan kokonaan uusi tieyhteys, tutkitaan maastossa edullisin tielinjan sijainti ja esitetään ottamissuunnitelmassa.

3. HAKEMUKSEN LAATIMINEN JA OTTAMISUUNNITELMAN SISÄLTÖ

Kunnanhallitukselle osoitettavaan hakemukseen sisältyy:

- lähetekirje
- hakemuslomake (kaksi kappaletta)
- sitoumus vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta
- lausunnot, naapurien ja alueen omistajan kannanotot
- ottamissuunnitelma (neljä sarjaa).

3.1

Lähetekirje, sitoumus (ML 21§:n mukainen vakuus) ja hakemus

Lähetekirje

Hakemus lähetetään kunnanhallitukselle osoitettulla kirjeellä. Mallina voidaan käyttää liitteenä 3 olevaa kirjettä.

Sitoumus

Maa-aineslain 21 §:n 1 momentin mukaan aineiden ottamista koskevassa lupapäätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Edellytyksenä on, että hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Tämän johdosta liitetään hakemukseen liitteenä 4 olevan mallin mukainen sitoumus, jonka tie- ja vesirakennushallituksen oikeustoimisto antaa kutakin hakemusta varten.

Hakemus

Hakemus laaditaan Suomen Kunnallisliiton lomakkeelle nro 6616.6 (liite 5), joita ao. kunnat toimittavat hakijoille. Lomakkeen täytöstä on seuraavassa eräitä lisäselvennöksiä.

Lomakkeen sarakkeet 5 ja 7.

Maa-aineksen laatu ilmaistaan vain yleispiirteisesti.

Tarpeettoman toiston välttämiseksi sarakkeen selostustekstissä voidaan viitata varsinaiseen suunnitelman selostukseen. Kuitenkin suunnitelman tärkeimmät toimenpiteet ja sisällön kannalta olennaisimmat tiedot esitetään lyhyesti näissä sarakkeissa. Jos anotaan poikkeuksellisen pitkää luvan voimassaolosaikaa (yli 10 v) perustellaan se sarakkeessa 5. Samoin perustellaan luvan alkamisajankohta, ellei lupaa ole tarkoitus saattaa voimaan heti sen antopäivästä lähtien.

Lomakkeen sarake 11.

Hakemukseen oheistetaan seuraavat liitteet:

- kaavaote kaavamääräyksineen, jos lupahakemus koskee RakL 124 a §:n mukaista aineiden ottamista
- neljä sarjaa ottamissuunnitelmia
- hankitut lausunnot (ks. lomakkeen kohta 8)

- naapurikiinteistöjen ja alueen maanomistajan kannanotot tai tositteet tiedoksiannosta
- sitoumus (maa-aineslain 21 §:n 1 momentin mukainen vakuus).

3.2 Ottamissuunnitelma

Suunnitelman sisällön päätavoitteena pidetään niiden asioiden huolellista ja perusteellista selvittämistä, joista kunnan on maa-aineslain 11 §:n mukaan annettava lupamääräykset. Määräykset koskevat

- ottamisalueen rajausta
- kaivausten ja leikkausten syvyyttä ja muotoa
- ottamistoiminnan etenemistä ja suuntaa
- alueen suojaamista ja siistimistä ottamistoiminnan aikana ja sen jälkeen
- puuston ja kasvillisuuden säilyttämistä, uusimista ja uusia istutuksia ottamisen aikana ja jälkeen
- ottamiseen liittyviä laitteita ja liikenteen järjestämistä erityisesti pohjaveden suojaamiseksi
- aikaa, jonka kuluessa toimenpiteet on suoritettava.

Jos suunnitelma on laadittu asianmukaisesti ja täyttää lupamäärysten vaatimat ehdot, voidaan lupa myöntää ottamissuunnitelman mukaisesti.

Ottamissuunnitelmassa esitetään tiedot seuraavista kolmesta pääasiasta

- alueen nykytilasta
- ainesten ottamisesta
- alueen maisemoinnista ja jälkihoidosta.

Ottamissuunnitelmaan sisältyy seuraavia asiakirjoja

- suunnitelman yleiskartta (esitetään kansilehdellä)
- selostus
- alueen yleis- ja suunnitelmakartta
- istutus- ja maastonmuotoilukartta
- muut asiakirjat

Asiakirjojen määrä riippuu suunnitelman vaatimustasosta. Kaikkia yllä lueteltuja asiakirjoja ei tarvita kuin vaativissa suunnitelmissa. Jotkaiseen suunnitelmaan sisältyy kuitenkin vähintään selostus ja alueen sijaintia osoittava kartta.

Myös asiakirjojen sisällön laajuus ja esitettävien tietojen määrä on tapauskohtainen. Jäljempänä olevat luettelot asiakirjoihin sisältyvistä tiedoista ovat muistilistan omaisia. Niistä valitaan eri tapauksiin soveltuvat kohdat.

Kansilehti ja suunnitelman yleiskartta

Suunnitelman yleiskartta esitetään suunnitelman kansilehdessä. Sen tarkoitus on osoittaa alueen sijainti kyseisellä seudulla. Karttapohjana voidaan käyttää 1:200 000 (1:100 000) mittakaavais- ta tiekartan otetta.

Piirustuksesta on malli liitteenä 6.

Suunnitelma- selostus

Selostus on suunnitelman tekstiosa, jossa esite- tään lyhyesti suunnitelman yleistiedot ja perus- telut. Selostukseen voi sisältyä seuraavat asiat:

1. Ottopaikan yleistiedot
  - ottopaikan nimi, rekisterinnumero
  - omistaja, tilan nimi rekisterinnumero
  - kunta ja kylä
  - naapuritilat ja omistajat
  - alueen pinta-ala
  - perustelut, miksi aineksia tarvitaan, paljonko tarvitaan
  - lupa-aika
  - alueen hankintatapa
2. Alueen nykytila
  - ottopaikka-alueen nykyinen käyttö
  - alueen maisema- ja ympäristökuvaus, asutuksen läheisyys
  - suojelualueiden läheisyys, muinaismuistot
  - vedenottamoiden suoja-alueet
  - pohjaveden sijainti
3. Aineksen ottamistoiminta
  - ottamista koskeva ajoitus
  - ottamisen eteneminen ja vaiheet
  - kaivussyvyyydet
  - pohjaveden suojaustoimenpiteet
  - turvallisuus- yms. suojatoimenpiteet
  - haittavaikutusten arviointi ja niiden torjuminen
  - alueella olevien rakennusten, rakenteiden ja laitteiden poistaminen tai siirtotoimen- piteet
  - tiestön käyttö
  - alueelle sijoitettavat laitteet (murskaamo, asfalttiasema)
4. Maisemointi ja alueen jälkihoito
  - luiskien muotoilu
  - säilytettävä kasvillisuus
  - istutussuunnitelma
  - maisemoinnin edistyminen kaivutyön aikana
  - viimesitely ja siistiminen kaivutoiminnan päätyttyä

Alueen yleis-
kartta ja suunnitelma-
kartta

Tienpitoaineksen ottopaikasta laaditaan yleis-
kartta ja suunnitelma-
kartta samalle piirustuk-
selle liitteen 7 mukaisesti.

Piirustuksesta tulee ilmetä:

- alueen hankintatapa. Liitännäisalueesta, ostet-
tavasta tai vuokrattavasta alueesta ilmoitetaan
koko materiaalmäärä, joka alueelta voidaan ot-
taa. Alueelta, jolta varataan oikeus ottaa
tienpitoainesta rajoitettuun määrään saakka
ilmoitetaan varaukseen sisältyvä määrä
- tienpitoaineksen ottopaikan sijainti, nykyiset
ja suunnitellut tieyhteydet
- alueen rajojen pituudet ja maaston korkeussuh-
teet
- suunniteltu kaivuraja ja kaivuvaiheiden rajat
sekä kaivun etenemissuunta
- suojavyöhykkeiden rajat
- maanomistussuhteet ja ottoalueiden pinta-alat
tilakohtaisesti
- alueilla olevat rakennukset, rakenteet ja lait-
teet
- naapurikiinteistöt, nimet rekisterinumerot,
omistajat
- tutkimuslinjat
- vedenottamot ja suoja-aluerajat
- ottoalueen lähellä olevien kaivojen sijainti
- ottovaiheet ja niiden ajoitus sekä kaivusuunnat
nuolimerkinnoin. Jos selvästi osoitettavia vai-
heita ei ole tarkoituksenmukaista esittää, il-
moitetaan kartalla kaivun aloituskohta alueel-
la sekä kaivun etenemisen yleissuunta.

Yleiskartta laaditaan peruskartan pohjalle joko
1:20 000 tai 1:10 000 mittakaavaan.

Suunnitelma-
kartan mittakaava on 1:1 000 tai
1:2 000 alueen koosta riippuen.

Kallionottosuunnitelmassa on suositeltavaa esit-
tää tiedot kahdella eri suunnitelma-
kartalla. Toi-
sella kartalla esitetään alueen nykytilaa koske-
vat tiedot ja toisella varsinainen ottamissuunni-
telma.

Kallionottosuunnitelman sisällöstä ja esitysta-
vasta annetaan tarkemmat ohjeet teiden suunnit-
teluohjeiden osassa IX Suunnitelmat.

Leikkaus-
piirustukset

Leikkauspiirustuksissa esitetään

- maanpinta ja korkeussuhteet graafisella tar-
kuudella
- ohjeellinen ottoraja

- kaivussyvyyydet
- ottamisen vaiheet
- pohjavesipinnan taso (HW) ja havaintopäivämäärät
- suojakerrospaksuudet
- maastonmuotoilun periaate
- maisemanhoidolliset periaatteet

Piirustukseen sisältyy vähintään kaksi leikkausta; toinen alueen pituus- ja toinen poikkisuunnasta esitettynä. Leikkaukset laaditaan alueen koosta riippuen mittakaavaan 1:200, 1:500 tai 1:1000. Ottamisvaiheet voidaan esittää (vaativat suunnitelmat) eri leikkauspiirustuksessa. Leikkauspiirustuksen malli on liitteenä 8.

Alueen istutus- ja maastonmuotoilukartta

Suunnitelmakartan lisäksi laaditaan samaan mittakaavaan alueen viimeistelyä kuvaava kartta. Kartta laaditaan julkaisun TVH 722791 "Ympäristönsuojelu- ja hoito maankamaran aineiden kaivutoiminnassa" periaatteita noudattaen. Kartassa esitetään

- maaston muotoilu korkeuskäyrillä
- avokalliopinnat
- luiskaukset
- istutus- ja nurmetusalueet (esim. rastereilla esitettynä)
- merkintöjen selvitykset.

Mallipiirustus on liitteenä 9. Kartta laaditaan niin laajalta alueelta, että siitä käy selville muotoilualueen ja luonnontilaisen alueen yhteensovittaminen.

Vaativissa suunnitelmissa laaditaan lisäksi eri kaivuvaiheiden maaston muotoilua esittävät kartat.

Muut asiakirjat

Edellä selostettujen asiakirjojen lisäksi suunnitelmaan voidaan tarvittaessa sisällyttää

- havainnollisia ja yksityiskohtia selventäviä piirustuksia, kuten istutustapapiirustukset ja maaston muotoilun yksityiskohtien kartta- tai leikkauspiirustukset
- perspektiivikuvat, fotomontaasit ja valokuvat.

Valokuvia on syytä sisällyttää suunnitelmaan osoittamaan tilannetta ennen kaivutoiminnan aloittamista. Kuvia voidaan tarvita esim. mahdollisten maisemakuvan turmelemista koskevien korvausvaatimuksien oikeellisuuden toteamiseksi.

Viimeksi mainitut piirustukset ja kuvat tulevat kysymykseen myös vaativissa suunnitelmissa, kun alueen jälkikäyttö suunnitellaan esim. virkistysalueeksi tai kun ympäristöllä on erityisiä maisema-arvoja.

Havainnollisten piirustusten ja kuvien laatimisesta on ohjeet TVH:n julkaisussa 722315. "Suunnitelmien havainnollistamismenetelmät".

TVL:n PIIRI			
	Jakeluosoite		
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puh.
KIINTEISTÖ JA ALUE, JOTA HAKEMUS KOSKEE (Ottamisalueen sijainti)	Kaupunginosa / Kunnan osa ja kaava-alue		
	Kylä / Kortteli	Tila, RN:o / Tontti	Pinta-ala
TOIMENPIDE JOTA HAKEMUS KOSKEE	Lyhyt selostus niistä toimenpiteistä, joille haetaan lupaa.		

Olemme tutustuneet yllä mainittua toimenpidettä koskevaan _____ päivättyyn suunnitelmaan/hakemukseen

☐ eikä allekirjoittaneilla kiinteistön omistajilla ja haltijoilla ole huomautettavaa kyseisen toimenpiteen johdosta.

☐ ja esitämme toimenpiteen johdosta seuraavat huomautukset:

Paikka ja aika	Kiinteistö, RN:o ja kylä / Kortteli ja tontti
Allekirjoitukset, postiosoite ja puhelin	
Todistavat	

SELVITYS NAAPURIEN KUULEMISESTA

☐ Maa-aineslaki 13 § 2 mom.☐ RakL 124a § 5 mom.

HAKIJA	Nimi ja ammatti			
	Jakeluosoite		Kotipaikka	
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen	kotiin
KIINTEISTÖ JA ALUE, JOTA HAKEMUS KOSKEE (Ottamisalueen sijainti)	Kaupunginosa/Kunnan osa ja kaava-alue			
	Kylä/Kortteli	Tila, RN:o/Tontti		Pinta-ala
TOIMENPIDE JOTA HAKEMUS KOSKEE	Lyhyt selostus niistä toimenpiteistä, joille haetaan lupaa (esim. otettavien maa-ainesten laatu, ottamisalueella voimassaolevat rajoitukset tai toimenpidekiellot)			

Olemme tutustuneet yllä mainittua toimenpidettä koskevaan _____ päivätyyn suunnitelmaan/hakemukseen

☐ eikä allekirjoittaneilla kiinteistön omistajilla ja haltijoilla ole huomautettavaa kyseisen toimenpiteen johdosta.☐ ja esitämme toimenpiteen johdosta seuraavat huomautukset:

Paikka ja aika	Kiinteistön nimi, RN:o ja kylä/Kortteli ja tontti
Allekirjoitukset, postiosoite ja puhelin	
Todistavat	

_____ piiri

_____ kunnanhallitus

Asia: _____
_____

_____ tie- ja vesirakennuspiiri hakee
_____ kunnanhallitukselta maa-aines-
lain 4 §:ssä tarkoitettua lupaa ainesten ottamiseen asia-
kohdassa mainitulta tienpitoaineen ottopaikalta oheiseen
lupahakemukseen liittyvän ottamissuunnitelman mukaisesti/
oheisen lupahakemuksen mukaisesti.

Kuten asiakirjoista ilmenee, asiasta ovat antaneet lausunnon
_____
_____

_____. / Maa-aineslain 13 §:n 2 momentin mukaisen
ottamisalueeseen rajoittuvien naapurikiinteistöjen kuulemisen
piiri on jo hoitanut/kaikkien kiinteistöjen osalta/muiden
paitsi seuraavien kiinteistöjen osalta: _____
_____
_____

Asiakirjoihin sisältyy a.o. maanomistajan ja haltijan
lausunnot.

_____ piiri pyytää, että kunnan-
hallitus lupapäätöksessään määräisi, että päätöstä on nou-
datettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Tässä tarkoi-
tuksessa hakemukseen on liitetty tie- ja vesirakennushallituk-
sen antama sitoumus niiden haittojen, vahinkojen ja kustannus-
ten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muut-
taminen voi aiheuttaa.

Kunnanhallituksen lupapäätöksestä pyydetään ilmoittamaan välit-
tömästi luvan hakijalle.

Liitteet

S I T O U M U S

Siinä tapauksessa, että _____ kunnan _____ kylässä
sijaitsevan _____-nimisen tilan RNro _____ (ns. _____ sora-
alue) maa-aineslain mukaisessa ainesmaan ottamista koskevassa lupapäätöksessä määrätään, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on
saanut lainvoiman, tie- ja vesirakennushallitus sitoutuu valtion edustajana niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

Helsingissä, ___ päivänä _____ kuuta 19___

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

Oikeustoimiston
toimistopäällikkö

Lakimies

LUPAHAKEMUS MAA-AINESTEN OTTAMISEEN¹⁾

Maa-aineslaki 555/81

Viranomaisen täyttää

Hakemus jätetään kahtena kappaleena liitteineen
kunnanhallitukselle

Tunnus		
Saapui		
Jätti	Nimi	
	Ammatti	
Päätös	Pvm	§

Lupaa haetaan seuraavaan maa-ainesten ottamistoimenpiteeseen:

1 Hakija	Nimi ja ammatti		
	Jakeluosoite		Kotipaikka
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen kotiin
2 Maanomistaja Tarvittaessa käytettävä eri liitettä	Nimi ja ammatti		
	Jakeluosoite		Kotipaikka
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen kotiin
3 Ottamisalueen sijaintitiedot	Kaupunginosa/Kunnan osa ja kaava-alue		
	Kylä	Tila, RN:o	Pinta-ala
4 Tiedot ottamisalueesta	Ottamisalueen pinta-ala, m ²	Pohjaveden keskimääräinen korkeusasema +	Maa-ainesten keskimääräinen ottamissyvyys, m
5 Toimenpide Tarvittaessa käytettävä eri liitettä (ks. Liitteet)	Lyhyt selostus niistä toimenpiteistä, joille haetaan lupaa. Selostuksessa mainittava esim. otettavien maa-ainesten laatu, ottamisalueella voimassaolevat rajoitukset tai toimenpidekiellot.		
6 Ottamismäärä ja -aika	Kokonaismäärä, m ³ ²⁾	Vuotuinen otto, m ³ ²⁾	Ottamisaika, vuotta

7 Ottamiseen liittyvät järjestelyt Tarvittaessa käytettävä eri liitettä (ks. Liitteet)	Selvitys liikenteen järjestämisestä, ottamisalueen suojaamisesta ja pintamaiden varastoinnista sekä tarpeen mukaan ottamislaitteista, polttoaineiden käsittelystä ja säilytyksestä yms.																			
8 Ennakkolausunnot ja naapurien kuuleminen	Hankittu lausunto merkitään x:llä <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>☐ vesipiirin vesitoimisto</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> <td>☐ naapurien kuuleminen</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> <td>☐</td> <td style="text-align: right;">_____ 19 _____</td> </tr> </table>				☐ vesipiirin vesitoimisto	_____ 19 _____	☐ naapurien kuuleminen	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____
☐ vesipiirin vesitoimisto	_____ 19 _____	☐ naapurien kuuleminen	_____ 19 _____																	
☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____																	
☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____																	
☐	_____ 19 _____	☐	_____ 19 _____																	
9 Ottamissuunnitelman laatija	Nimi ja ammatti _____ Jakeluosoite _____ <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Postinumero</td> <td>Postitoimipaikka</td> <td>Puh. toimeen</td> <td>kotiin</td> </tr> </table>				Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen	kotiin												
Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen	kotiin																	
10 Maa-ainesten ottamistoiminnan yhteyshenkilö	Lisätietoja antaa tarvittaessa alla nimetty yhteyshenkilö, jolla on oikeus täydentää ja korjata asiakirjoja Nimi ja ammatti _____ Jakeluosoite _____ <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Postinumero</td> <td>Postitoimipaikka</td> <td>Puh. toimeen</td> <td>kotiin</td> </tr> </table>				Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen	kotiin												
Postinumero	Postitoimipaikka	Puh. toimeen	kotiin																	
11 Liitteet	Tarkemmat tiedot ottamispaikasta ja toimenpiteistä ilmenevät oheisista liitteistä. Oheistettu liite merkitään x:llä. <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>☐ 1. valtakirja</td> <td>☐ 7. selvitys tieyhteyksistä ja -oikeuksista</td> </tr> <tr> <td>☐ 2. selvitys ottamisalueen omistus- ja hallintaoikeudesta</td> <td>☐ 8. vesipiirin vesitoimiston lausunto</td> </tr> <tr> <td>☐ 3. maanomistajan suostumus (jos hakija ei omista tai hallitse ottamisaluetta)</td> <td>☐ 9. naapurien kuuleminen/suostumus</td> </tr> <tr> <td>☐ 4. karttaote</td> <td>☐ 10.</td> </tr> <tr> <td>☐ 5. kaavaote kaavamääräyksineen</td> <td>☐ 11.</td> </tr> <tr> <td>☐ 6. neljä sarjaa ottamissuunnitelmia</td> <td>☐ 12.</td> </tr> </table>				☐ 1. valtakirja	☐ 7. selvitys tieyhteyksistä ja -oikeuksista	☐ 2. selvitys ottamisalueen omistus- ja hallintaoikeudesta	☐ 8. vesipiirin vesitoimiston lausunto	☐ 3. maanomistajan suostumus (jos hakija ei omista tai hallitse ottamisaluetta)	☐ 9. naapurien kuuleminen/suostumus	☐ 4. karttaote	☐ 10.	☐ 5. kaavaote kaavamääräyksineen	☐ 11.	☐ 6. neljä sarjaa ottamissuunnitelmia	☐ 12.				
☐ 1. valtakirja	☐ 7. selvitys tieyhteyksistä ja -oikeuksista																			
☐ 2. selvitys ottamisalueen omistus- ja hallintaoikeudesta	☐ 8. vesipiirin vesitoimiston lausunto																			
☐ 3. maanomistajan suostumus (jos hakija ei omista tai hallitse ottamisaluetta)	☐ 9. naapurien kuuleminen/suostumus																			
☐ 4. karttaote	☐ 10.																			
☐ 5. kaavaote kaavamääräyksineen	☐ 11.																			
☐ 6. neljä sarjaa ottamissuunnitelmia	☐ 12.																			
12 Päätöksen toimittaminen	☐ Postitetaan ☐ Noudetaan																			
13 Päiväys ja allekirjoitus	<div style="text-align: right;">_____ päivänä _____ kuuta 19 _____</div>																			
Hakijan tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoitus																				

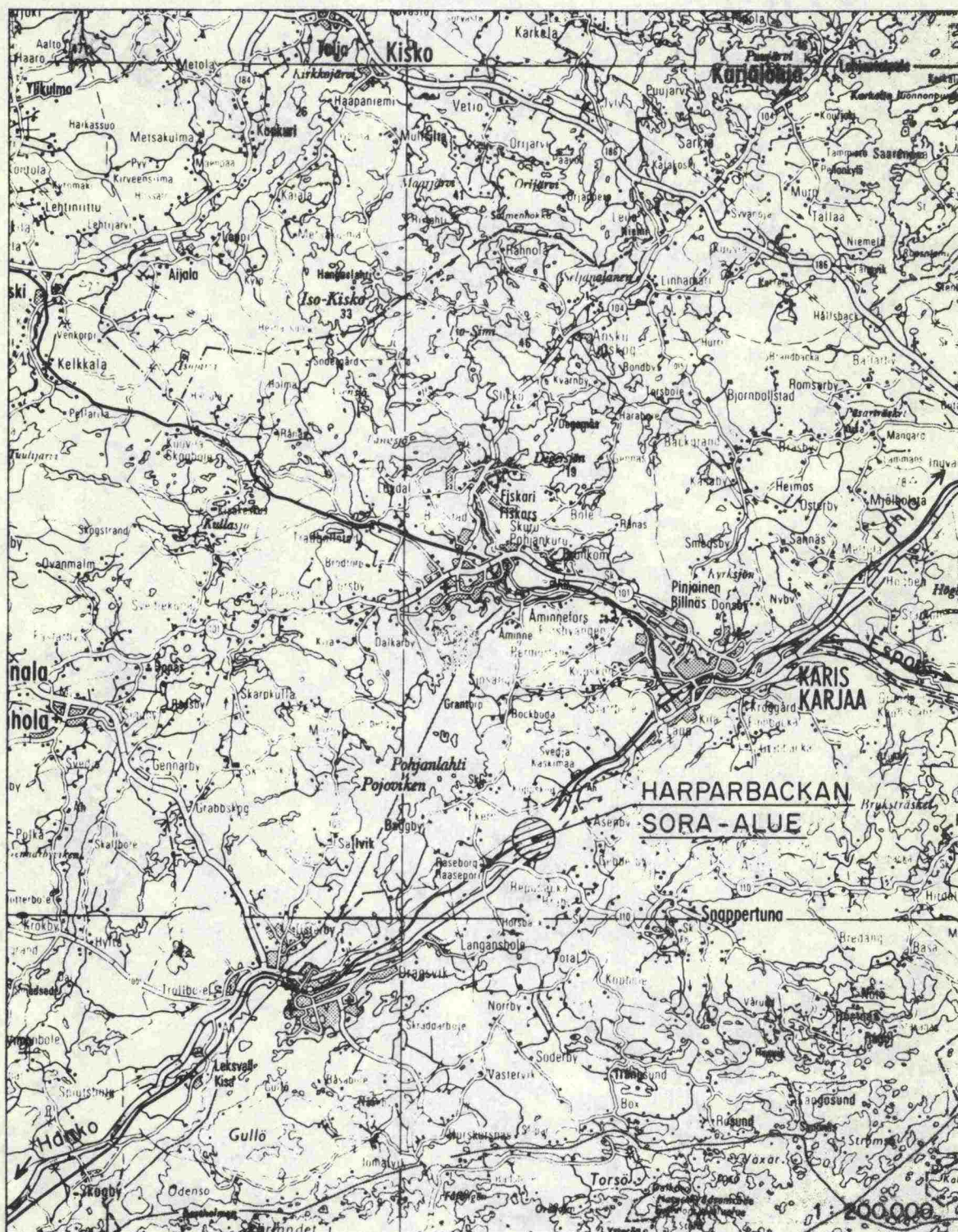

TVL UUDENMAAN PIIRI

TIENPITOAINEKSEN OTTAMISSUUNNITELMA

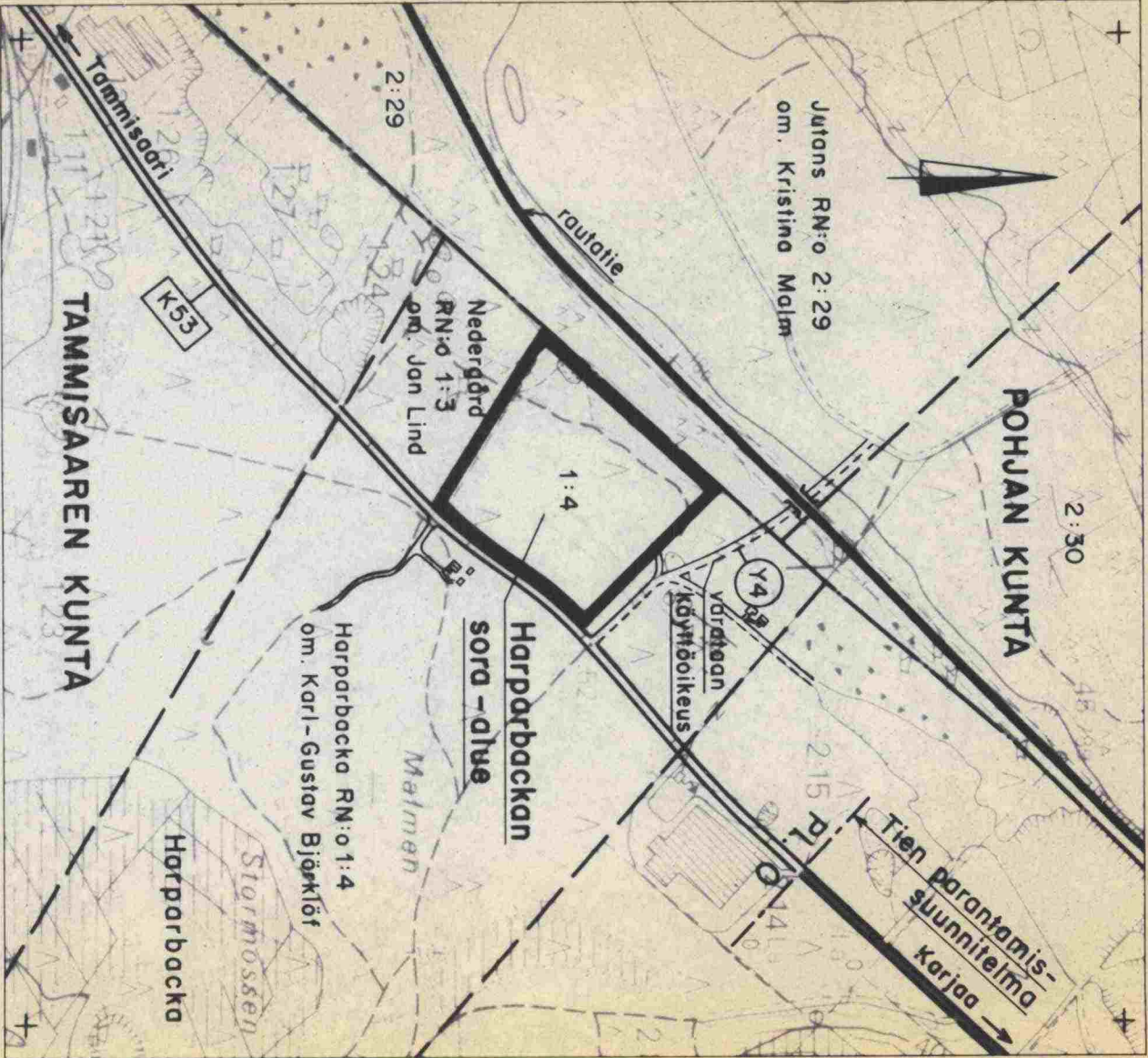
HARPARBACKAN SORA-ALUE

TAMMISAAREN KUNTA

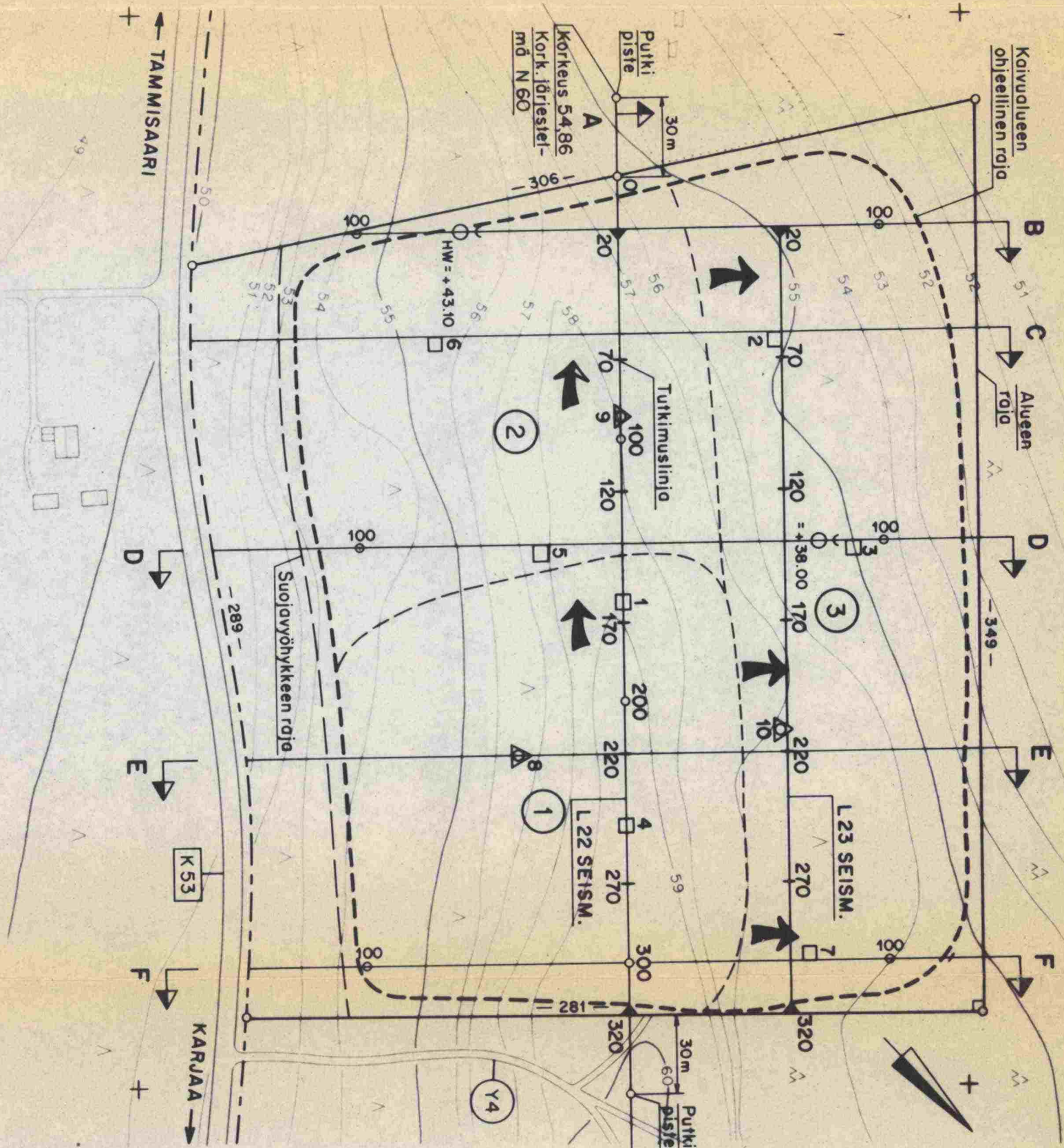

YLEISKARTTA 1:10000

KARTTA 1:2000

Tommissaaren kunta
Harparbackan kylä
Harparbackan tila RN:o 1:4
om. Karl-Gustav Björklöf

Alueen pinta-ala 73810 m²
Oletettavan alueen kokonais-
määrä 670000 m³

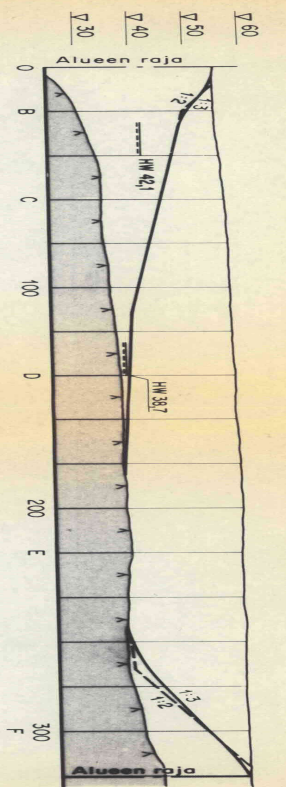
- 1 ENSIMMÄINEN OTTOVAIHE: v. 1983
  - 2 TOINEN OTTOVAIHE: v. 1984 - 85
  - 3 KOLMAS OTTOVAIHE: MYÖHEMMIN
- KAIVUN ETENEMINEN

MERKKI		MUUTOS	PVM	SUUNN.	TARK.
TIE- JA VESIRAKENNUSLAITOS					
OTTAMISSUUNNITELMA					
HARPARBACKAN SORA-ALUE			MITTAKAAVA		
KARTTA TIENPITOAINEKEN OTTOPAIKALTA			1 : 10 000		
			1 : 2 000		
UUDENMAAN PIIRI			PIIRI	VOUSI	HANKE
			01	82	567
PVM		S. Suunnittelija	PIIRI N:o		
		P. Pääsuunnittelija			
TIEREK 53 011 1330 - 014 0000					

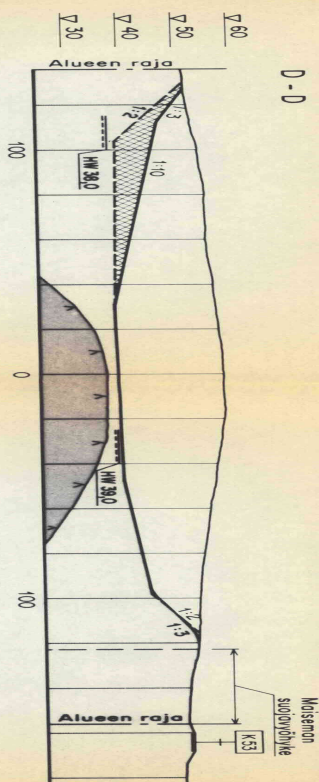

PIIUSLEIKKAUS

A - A

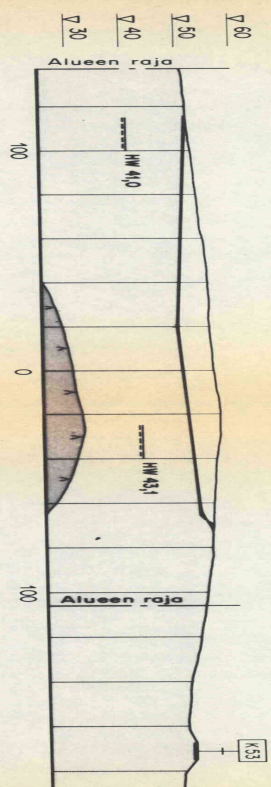

D - D

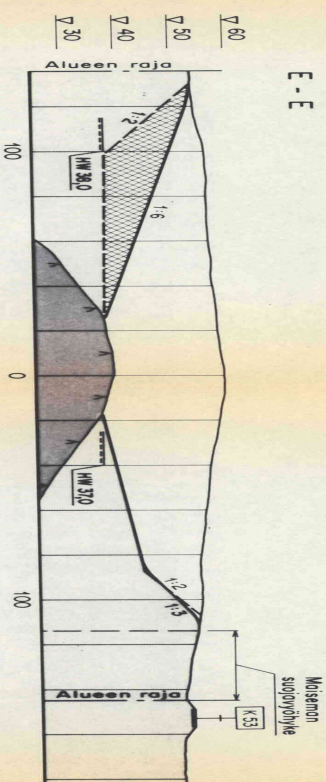

POIKKILEIKKAUKSET

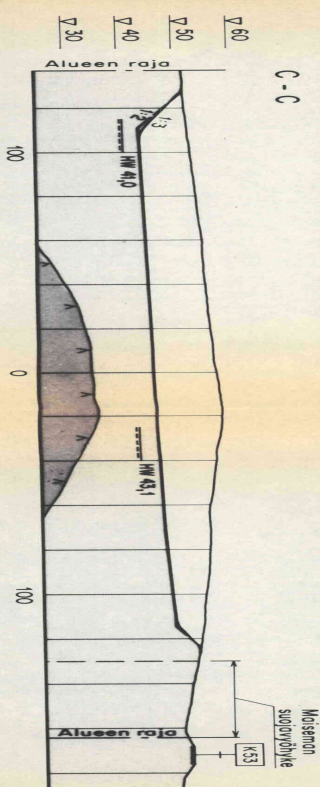
B - B

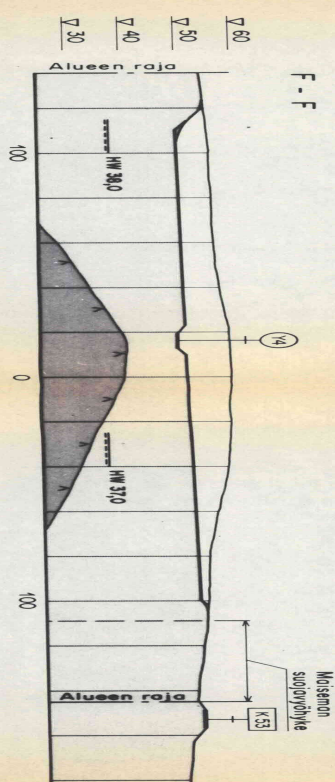
E - E

C - C

F - F

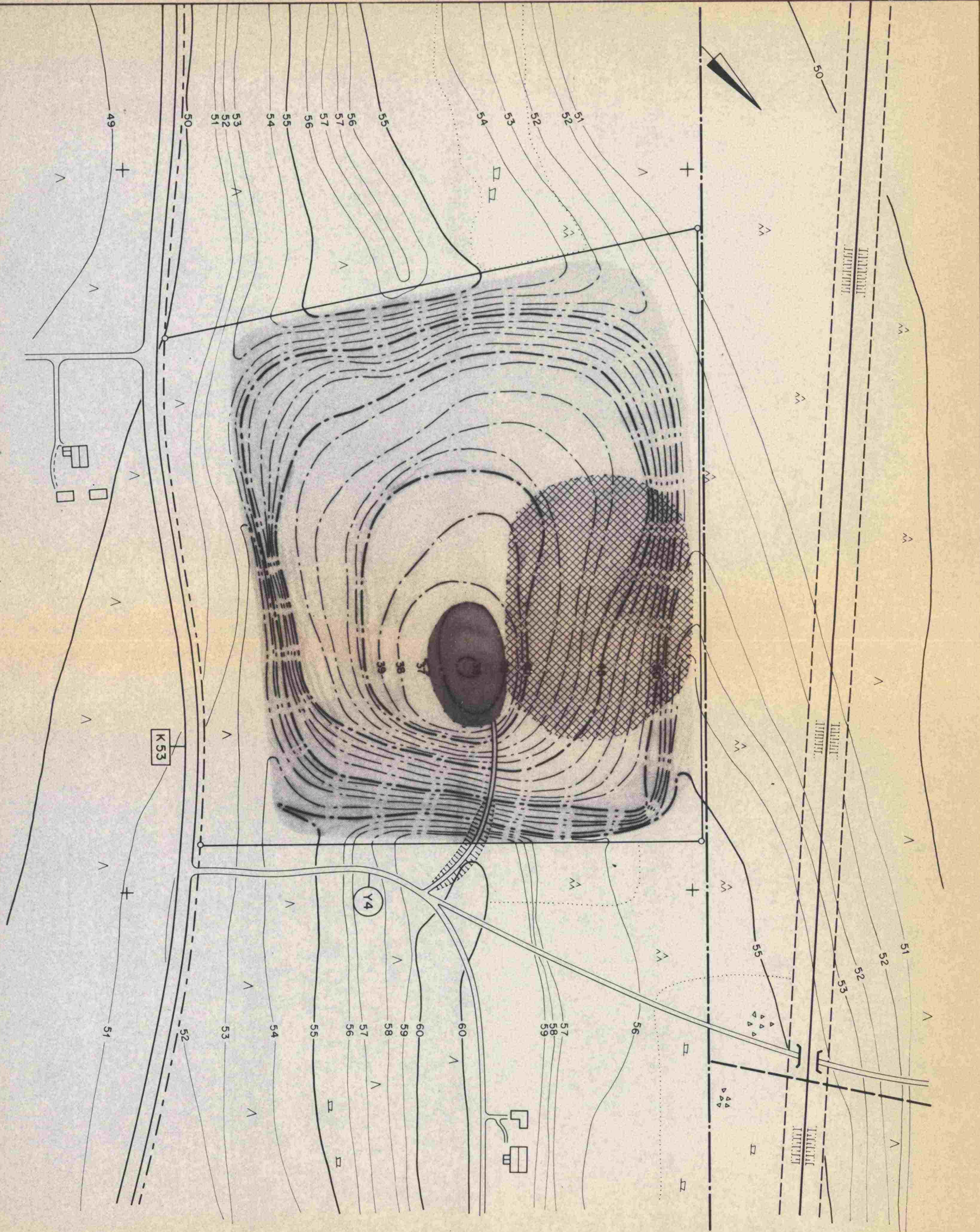

- Ohjeellinen kivi- ja maanpinnan raja
- Ohjeellinen maastomerkintä raja
- Lumomerkintä raja
- Torjennus
- Kallio

Kuvalegen maastomerkintä yksittäis-
kohdat täsmennetään kuvan edustassa.

LEIKKI	KUUSI	PÄIV.	SIUNN.	TARK.
TIE- JA VESIRAKENNUSLAITOS				
OTAMISSUUNNITELMA				
HARJABACKAN SORA-ALUE				KATTAMAA
TYYPPILEIKKAUKSET				1:1000
UUDENMAAN PIIRI				PRII. ILOS. HANKE
S. Suominen				PRII. No
P. Pötsch				01 82 567
TIEBOK 53 011 1330 - 014 0000				

- Muotoilualue
- Täytemaa
- Kallio

ALUEEN ISTUTUKSET

- Suojavyöhykkeellä oleva puusto säilytetään
- Muotoilualue metsitetään männynlaitimilla työkohtaisessa työselityksessä annettujen ohjeiden mukaan.

ALUEEN KÄYTTÖ KAIVUTOIMINNAN JÄLKEEN

- Alue palautetaan metsätalouden käyttöön

MERKKI	MUUTOS	PVM	SUUNN.	TARK.
TIE- JA VESIRAKENNUSLAITOS				
OTTAMISSUUNNITELMA				
HARPARBACKAN SORA-ALUE MAASTONMUOTOILUKARTTA			MITTAKAAVA 1:2000	
UUDENMAAN PIIRI			PIIRI 01	UOSI 82
S. Suunnittelija			PIIRI N:o	
P. Pääsuunnittelija			HANKE 567	
TIEREK			53 011 1330 - 014 0000	

